

Ulkomaalainen

Kirj. Gabriel Soltis.
(Suomennos.)

Andrej Andreytchine tuli Amerikkaan etsimään petollista kultaa. Hän oli kansallisuudeltaan bulgarialainen. Hän oli seppänä kotikylässään, joka sijaitti kauniissa laaksossa. Siellä hän oli todellinen ihmisolento, persoonallisuus, joka tunnettiin ja jota kunnioitettiin. Hän oli yksi kylän ihmisistä, jolla oli palkkansa kylän historiassa ja tarinoissa.

Andrejin Amerikkaan tulo oli pieni yksinkertainen asia; se on kertomus seikkailusta. Kotikylässään ei Andrej elänyt tosin ylellisyydessä, vaikka ei varsin puutteellakaan, sillä hän ansaitti varsin riittävästi tullakseen vaimonsa Milan ja yhden pienen lapsensa kanssa hyvin toimeen.

Vuonna 1906 laastaroitiin hänen kotikylänsä huoneiden seinien suuria ilmotuksia, joissa oli innostavia kirjoituksia, joissa kehoitettiin työläisiä matkustamaan Amerikkaan, jossa maksettiin kaivosmiehille \$5—\$10 päivässä. Ilmotuksiin oli asetettu taitavasti sievien asuntojen kuvia, joiden alla oli kirjoitus, että tällaisissa asunnoissa amerikalaiset kaivosmiehet asuvat. Täuställä oli tavallisesti suuria puuta, lisäten kuvan kauneutta. Andrej luki näitä ilmotuksia suurella mielenkiinnolla. Hän piti kauniista kuoneista, mutta pääasiassa ne olivat korkeat palkat, millä oli voimakas vaikutus hänen mielikuvituksensa. Sellaisia palkkoja ansaittiin muutaman vuoden, hän kykenisi ostamaan koko suurehkon palan maata Bulgariassa ja voisi elää onnellisesti aina sen jälkeen. Niin hän päätti siirtyä Amerikkaan kaivostyöhön, mistä maksettiin satumaisia palkkoja.

"Minä lähdän, Mila", sanoi hän vaimolleen, "ja kun saavun sinne ja saan työpaikan, lähetän minä sinulle matkalipun". Hänen vaimonsa ei kuitenkaan suosinut hänen suunnitelmaansa.

"Ei, Andrej, ei sinun pidä lähteä", hän sanoi. "Se on vieras maa ja me olemme siellä munkalaisia. Onhan sinulla koko hyvä toimentulo täällä, ja täällä me olemme omiemme joukossa. Kaivannot ovat vaarallisia työpaikkoja, olen kuullut".

Uudelleen ja uudelleen vastusti Mila miehensä ajkeit, vaan turhaan. Andrej lohdutti häntä sillä tulevaisuuden toivolla, kun he ovat maanomistajia. Mitäpä jos hän panisi henkensä alttiiksi muutamaksi vuodeksi, olisihan tulos siitä siksi suuri, että se yhtäaikki kannattaisi yrittää.

Ja niin talvella v. 1906 Andrej sanoi hyvästi perheelleen ja kotikylälleen ja matkusti Amerikkaan.

Kolmen viikon kuluttua hän saapui Minnesotan rauta-alueelle. Hän sai heti työpaikan e-räässä rauta-alueen avokaivoksessa. Kaivoksissa oli parhailaan lakko ja työtä siis riitti useaksi kuukaudeksi. Andrej ei tietenkään tienayt tästä tärkeästä seikasta ja kaivosyhtiö piti huolen siitä että hän ei saisi-kaan siitä mitään tietää.

Eagle kaivannon lähellä, jossa Andrej työskenteli, oli muutamia kurjia hökkelit, joissa Andrej ja 70 muuta englanninkielistä taitamatonta ulkomaalaista asui yhteen sulottuna. Mikä Andrejin mielestä oli omituisin-

ta, oli se kun hökkelien ympärillä seisoi aina vahdissa joukko asestettuja miehiä. Andreja mielestä nuo miehet näyttivät raa'oilta, heidän kasvonsa, käytöksensä ja luonteensa oli hänelle hyvin vastenmielinen. Hän oli aina luullut, että Amerikka-ssa ole raakalaislakkaja, eikä hän niinollen käsittänyt syytä näiden asestettujen miesten läsnäoloon.

"Miksi täällä kulkee noita asestettuja miehiä?" kysyi hän eräältä kroatialaiselta, joka oli myöskin biljattain tullut työpaikalle.

"He ovat täällä katsomassa perään, ettei meitä saa kukaan vahingoittaa", hän vastasi.

"Mutta eihän täällä ole mitään villi-ihmisiä, jotka hyökkäisivät meidän päällemme, vai onko?"

Kroatialainen, joka oli ottanut esiin hanurinsa, vastasi: "Minä en tiedä muuta, Andrej, kuin sen mitä minulle sanottiin".

Vuotayakatonen hökkel, johon miehet olivat sulottuna, täyttyi hanurin sävelistä. Mestarillisella taidolla soitti kroatialainen viehättävää slaavilaista kehtolaulua. Eräs toinen kaivosmies, Branko alkoi hyrällä biljakseen soittajan mukana samaa kaunista säveltä. Andrej, joka istui pitkällä puisella penkillä, vaipui haaveilujensa valtaan. Musiikki loihotti hänen mieleensä joukon kaikenlaisia ajatuksia. Hänen rakastettu Milansa syvine sisine silmmeen seisoi hänen edessään hyvyden ja kauneuden jumalallisena ilmestyksenä. Mila nymyi hänelle. Se oli viero tyyni hymy, sellainen, joka lähtee tyytyväisestä, tyyneestä mielestä. Andrej kuuli hänen lausuvan sanat: "Andrej, rakkaani!" Hiljaa painoi Andrej Milan pään rinnolleen ja suuteli hänen lumivalkeista kaulaansa. Musiikki tukoosi. Kotvasen aikaa valitti hökkelissä äänettömyys. Huoneessa olevat seitsemän miestä istuivat liikkumattomina. Kaikki he tunsivat käsittämättömän kaibomelista tuskaa, jonkaalaista tuntevat ainoastaan kaukana kodistaan ja omaisistaan olevat muukalaiset vieraila maalla. Musiikki oli maanantunut heidän mielensä. Andrej sanoi: "Veljet, me olemme sulottu tänne kuten elukat. Tässä meitä on seitsemän miestä saataisessa hökkelissä. Se on kerrassaan häpeällistä! Näissä ilmotuksissa, joita levitettiin Bulgariassa, oli aina maadattuna kaunis talo, jonkalaisissa kaivosmiesten täällä sanottiin asuvan. Minä uskon, että meitä on petetty".

"Älä sure, Andrej. Ehkä pääsemme pois täältä lyhyen ajan kuluttua", lohdutteli Branko.

Kolme vuotta on kulunut siitä kun Andrej asettui rauta-alueelle. Hänen vaimonsa on myöskin saapunut tähän maahan hänen luokseen. Tällä ajalla on Andrej oppinut puhumaan koko hyvin englanninkielistä, ja myöskin on hän oppinut tietämään aseellisten miesten merkityksen. Hän tiesi, että häntä oli käytetty, vastoin hänen parempaa tietoaan, lakonrikkurina. Amerika oli poistanut häneltä kaikki mahdolluudet itsensä suhteen.

Kaivostyöläiset valittivat taas-kin ankan orjuusikeen alla. Ne jotka oli tuotettu tähän maahan muutama vuosi sitten hävittämään omaa luokkaansa lakossa, suunnittelivat nyt itse monenlaisten vääräyksien poistamista. Eri kansallisuuksien

kaivostyöläisten johtajien kesken pidettiin salainen kokous Andrejin asunnolla. Kokouksen tarkoitus oli keskustella vallitsevista epäkohdista ja suunnitella keinoja oikeuden saamiseksi.

Sitten pidettiin kaikkien kaivosmiesten yhteinen kokous, jossa Andrej valittiin johtajaksi. Kaivosmiehet toivat kokouksessa esille kaikkia kaivoksissa vallitsevia epäkohtia. Heidän täytyi ostaa ruuti, jota he työssään tarvitsivat. Sitä pidettiin epäoikeutettuna. Heidän täytyi ostaa omat työkalunsa, joilla he kaivoivat rautamultaa, mikä ei kuulunut heille. He olivat pakotettuja urakkatyöhön, joka oli mitä alentavinta orjuutta. Työnjohtajat antoivat lahjuksia vastaan kaivosmiehille hyviä mal-mipaikkoja, missä ansaitti hyvin. Oli pa sellainenkin tapaus, että työnjohtaja oli prostitueerannut erään kaivosmiehen vaimon palkkioksi miehen työpaikasta.

Kokous lähetti anomuksen asianomaisille virkailijoille. Se otettiin heidän taholtaan vastaan ivalla ja uhkauksella. Sitten julistettiin lakko.

Lakko edistyi loistavasti. Lakkolaiset olivat rauhallisia. Andrej kehotti heitä alati kärsivällisyyteen. Hänen johtonsa oli taitavaa ja viisasta. Kaivosyhtiö joutui aivan epätoivoon yrittäessään kiihottaa lakkolaisia väkivaltaisuuksiin, heidän yri-tyksistään ei ollut mitään hyötyä. Yhtiö tuotti kaikenlaisia heittäjiä Chicagon ja New Yorkin kurjalistopireistä tarkotuksella niiden avulla pelottaa lakkolaisia. Kun lakko oli kestänyt viikon, päätti yhtiö turvautua raakamaisuuteen, koska sen muussa tapauksessa täytyisi ottaa lakkolaisten vaatimukset harkittavakseen.

Eräänä iltapäivänä lähti Andrej lakkolaisten päämajasta kotiinsa levähtääkseen lakkoa koskevien monien asioiden ahkeran käsittelyn jälkeen. "Mila, minä tahdon nukkua yhden tunnin. Älä anna minua häiritä sillä aikaa", hän sanoi kun hän käveli nukkumahuoneeseensa. Hän oli tuskin vaipunut uneen kun ovelle koputettiin ja kaksi miestä tunkeutui sisälle. He olivat kaivosten vahteja.

"Missä on sinun kirottu miehesi?" he karjuivat Milalle.

Vaistomaisesti Mila käsitti, että miehet olivat tulleet sadakseen aikaan rettelöitä, jota hän oli pelännyt lakon alusta asti.

"Hän ei ole kotona", vastasi Mila murteellisella englanninkielellä ja asettui vahtien ja kamarin oven välille.

Miehet tarttuivat kiinni Milaan ja heittivät hänet raasti rattialle ja hyökkäsivät sänkykamariin.

Andrej kuuli melun ja hyppäsi ylös vuoteeltaan kun vahdit tunkeutuivat kamariin. Vahdit, joilla oli revolverit käsissä ampuiivat viisi laukausta Andreju sydämeen. "Sinä ilkanen ulkomaalainen, sinä et kyllä enään kiihota toista lakkoa", huudahti toinen vahdeista, kun Andrejn kookas ruumis virui heidän edessään.

THORHILD, ALTA., CAN.

Taas on se säällmätön vieras kuolemia käynyt joukossamme vieden mukanaan toveritar Mrs. Pasasen ja kansalaisemme Mr. Keinosen. Edellämäin oli 4 pienen lapsen äiti, joista vanhin 7 vuoden ja nuorin kahden ja puolen vuoden, jotka olisivat kaivanneet äidin hellää hoivaa.

Nykyisin monikin äiti on niin pakotettu raatamaan kodissa että on liian helppo sitte enää kestämiään leikkaukset joka on tämän maan lääkärien ensimmäinen parannuskei-

no. Keveät mullat haudatesssi kunnan toveritar, kaholla muistelee sinua toveripiiristi.

Odotamme ilolla ja jännityksellä että taas maaliskuun alussa saadaan kuulla sananrieskaa. Toveritar Sanna Kannaston oli määrä saapua puhumaan vaan miten ollakaan, näia Vapaudesta, että Sanna on pantu tilienpättä lukemaan. Kätyrit ovat onnistuneet viimeinkin hommassaar. Sykayllä jo kun Sanna oli täällä niin silloin jo poliisit olivat perässä urkkimassa ja kyselemässä mitä se puhuu. Vaan luulen että niissä palkoin joissa poliisi kulki, eivät kientalattamattomina voineet parempaa selvyttä antaa. Kyllä hän onkin ollut kauhea äiti kun on niin monta kuukaatta pitänyt seurata ja jälkiä nuusika ennenkuin on saatu kiinni. Jokohan on käytyrellä mieleinen paisti käsissä. Oikein antamille käy kun ajattelee tämänkin palkkakunnan Kanttis Helena saarnaajaa. Jos joku on niin hermostunut että unisaaan höpisee niin surku tulee niitä jotka nyt näitä hapatuksia kulkee talosta taloon saarnaamassa. Kyllä kun me puolimälkäisinä täällä metsän korvessa raadetaan 15 tuntia työpäivä niin otetaan parempi kirja käsiin ja annetaan palttua tuollaiselle roskaromaanille. Näilläkin on suuria lapsia, jotka näitä kuuntelee. Kasvaako näistä luokkataistelijoita? Ei, näistä tulee niitä, jotka pyäy silmä kahden tien haarrassa, ja joista on vaan haittaa työläisten tosi taistelussa. — Tilda Waittä.

BARONS, ALTA., CAN.

En ole huomannut koskaan kirjoitusta Toverittaren palstoilla täältä, joten päätin kirjoittaa vaikka en ole mikään kynäilijä.

Ilmat nykyään ovat kauniit vaikka kylmäiläiset, on tahtonut nenä toisinaan palettua ja luntakin on ollut alkailla.

Niin tuota, piti jutella noista uutisista Lännen Kaikuvalnaan palstoilla. Tammiik. 30 p:n numerossa oli täältä väärä ilmoitanto, nimittäin, että sosialistinen liike on Jotensakin kuollut. Kuollut se tietysti on kun ei sitä ole olemassakaan. Eikä ole mitään sosialistista pyrintä, joka kyllä on paha sillä meillä Suomi-äidin lapsia olisi täälläkin niin paljon että voitaisiin perustaa osasto, jos vaan olisi yksimielisyyttä. Siis pois erimielisyys ja kaikki yhtenä luokkataisteluun.

Mr. Bäkkilä sanoo myös että haalin ovat ovat kiinni viranomaisten tarmokkaiden toimenpiteiden tähden. Sitä ei ole viranomaiset tehneet, haalin ovat ovat auki eikä ne ole olleetkaan kiinni. Siis täydellinen valhe. Vaan sehän on fumalanlasten töitä ja eihän se niiden töiksi ihme ole. — Meillä on täällä kansanhaali ja kuulojeni mukaan on siellä tämän kuun 20 p. naamio-tanssit. Sinne menemme kaikki.

Lopuksi kehotan tämän palkan naita tilaamaan Toverittaren sillä se on sisältörikas ja ainoa suomalainen naisten lehti Amerikassa.

Ensikertalainen.

Säkonia

Mutatskan nyt illoin, ettei onako oshdu. Säkonia on yleisesti arvostettu ja tunnettu tarkoituksaan vaimonkel ja kielimukel. Ainoa laatuinen, vaitokäsitteisiä tietoja Venäjältä. Hinta 1/2 \$ vuok.

RAIVA AJA,

Box 408,

Pittsburg, Mass.